

SELVITYS, sivistyslautakunta 11.12.2024 § 96

Viite: Kokoomuksen, SDP:n ja Vihreiden valtuustoryhmien kunnanvaltuuston kokouksessa 17.6.2024 § 22 jättämä valtuustoaloite lukion erikoistumisen mahdollisuuksien ja vaihtoehtojen selvittämisestä, markkinointibudjetin osoittamisesta ja markkinointisuunnitelman laatimisesta lukiolle

ELISENVAARAN LUKION MARKKINOINTI JA ERIKOISTUMINEN

Tavoitteet ja opiskelijamäärä

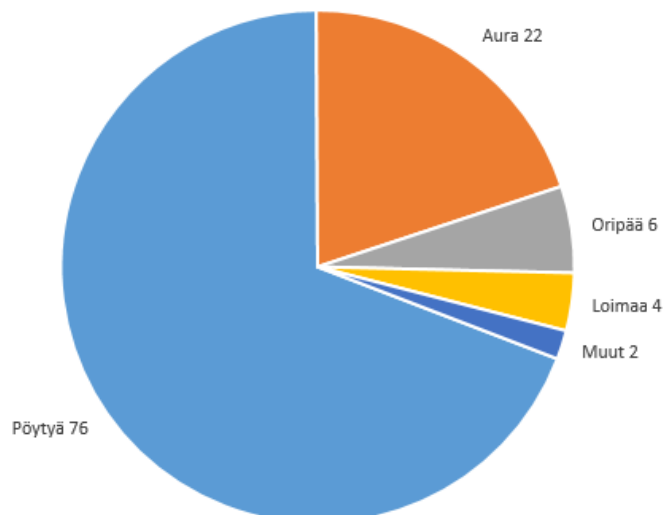
Elisenvaaran lukion toiminnan tavoitteena on monipuolisen oppimisympäristön tarjoaminen auranmaalaisille nuorille. Opiskelijamäärän ylläpito tai kasvattaminen on osa tätä tavoitetta, sillä monipuolisen lukio-opetuksen tarjoaminen edellyttää tietyn opiskelijamäärän ylläpitämistä. Opiskelijamäärän ylläpitämistä ovat helpottaneet Pöytyän kunnan tarjoamat edut, kuten koulumatkojen, oppimateriaalien ja opiskeluvälineiden tarjoaminen opiskelijoille. Vaikka etujen tavoitteena ei ole lukion markkinointi, vaan tasa-arvoisten opiskeluedellytysten tarjoaminen, ne ovat toimineet myös markkinointivalttina. Oppivelvollisuuden laajenemisen ja maksuttoman toisen asteen toteutumisen 2021 myötä näiden etujen merkitys on jossain määrin vähentynyt.

Elisenvaaran lukion opiskelijamäärä ei ole tällä hetkellä laskussa, vaikka viime lukuvuonna ylioppilaita lakitettiin vain 25+3 kappaletta. Viime vuonna valmistuneet olivat viimeinen väistötia-aikoina aloittanut ikäluokka – ensimmäisellä hakutoiveella opiskelijoita haki 2021 vain 30 kpl ja opinnot aloittaneen ikäluokan koko oli 31. Sen jälkeiset ikäluokat ovat olleet hieman suurempia ja vuosittaisesta vaihtelusta johtuen määrät ovat olleet keskimäärin vastaavia kuin esim. Kosken lukiossa, jota valtuustoaloitteessa käytettiin vertailukohtana. On kuitenkin selvää, että opiskelijamäärä on pienempi kuin 10–20 vuotta sitten, ja tulevaisuudessa kilpailu opiskelijoista kiihtyy.

Ensimmäisen vuoden opiskelijoita Elisenvaaran lukiossa (20.9.)	
2021	31
2022	41
2023	38
2024	37

Lukion opiskelijoista noin 90 % tulee joko Auran, Riihikosken tai Elisenvaaran yhtenäiskouluista. Loppuosa jakautuu Loimaan, Tarvasjoen, Liedon, Turun eri koulujen ja Yläneen kesken. Kotipaikkojen jakauma lukuvuoden alussa 2024 oli seuraava:

Opiskelijoiden kotikunnat 8/24 (n=110)

Tiedottaminen ja näkyvyys

Elisenvaaran lukiossa tiedottaminen on tarkoituksella suunnattu ensisijaisesti yläkouluikäisille ja heidän huoltajilleen, eli heille, jotka lukiovalintoja tekevät. Keskeisimmässä asemassa ovat siksi olleet vaikuttaminen sosiaalisen median välityksellä ja kouluille/kodeille suunnattu esittelytoiminta.

Konkreettisesti tämä tarkoittaa erityisesti Instagramissa ja Facebookissa tapahtuvaa jatkuvaa ja monipuolista läsnäoloa. Lukioesittelykiertoja toteutetaan neljässä vaiheessa.

1. Seutukunnan yhtenäiskoulujen opiskelijoille jaetaan lukioesitteet sekä kirjallisessa että sähköisessä muodossa opinto-ohjaajien kautta. Samalla välittyvät some-yhteystiedot.
2. Loka-marraskuussa rehtori ja opiskelijatutorit kiertävät yhtenäiskouluilla kertomassa lukio-opiskelusta ja Elisenvaaran lukion mahdollisuuksista (viime vuonna toteutui 2 vierailua Aurassa, 3 Elisenvaarassa, 3 Riihikoskella ja 1 Yläneellä).
3. Marraskuussa järjestetään tutustumisilta lukiolla huoltajille ja yhdeksäsluokkalaisille. Kutsuja välitetään vierailuilla, opinto-ohjaajien kautta ja sosiaalisessa mediassa myös Auran ja Pöytyän alueen ulkopuolelle. Tutustumisillalla esitellään koulun tiloja, henkilökuntaa ja lukion tarjoamia painotusmahdollisuuksia (Viime vuonna osallistui 70–75 henkeä).
4. Tammi–helmikuussa ennen yhteishakua ysiluokkalaisilla on vielä mahdollisuus päästä osallistumaan lukion koulupäivään ja opiskeluun eli viettämään ”päivä lukiolaisena”. Viime vuonna vierailijoita oli n. 50.

Lisäksi eri vaiheissa marras-tammikuussa toteutetaan sekä opiskelijakunnan että lukion somekampanjoita (”opettajaesittelyt”, ”tutorien arkea”). Lukion opinto-ohjaaja vierailee tarvittaessa vielä yhtenäiskoulujen opinto-ohjaustunneilla. Hänellä on myös keskeinen rooli yhteishaun jälkeisessä lukiovalintojen ohjauksessa ja jälkiohjauksessa lukioon niille, jotka muuttavat valintojaan vielä yhteishaun jälkeen.

Jokainen seutukunnalla lukio-opintoja suunnitteleva pyritään tapaamaan vähintään kahdesti ja huoltajat ainakin kerran vuodessa ennen yhteishakua. Esitteiden, sosiaalisen median ja tutustumisillan kautta pyritään saamaan yhteys myös niihin hakijoihin, joiden kouluille ei lukiovierailua päästä tekemään. Lisäksi näkyvyyttä yhtenäiskoulujen suuntaan pidetään yllä erilaisin tavoin lukuvuoden kuluessa (esim. yhteiset tapahtumat ja vanhojentanssiesitykset ym.). Kuluvana lukuvuonna järjestetään myös Yläneen yhtenäiskoulun kanssa tutustuminen lukiomatematiikkaan -etäopetusjakso osana yhtenäiskoulun valinnaiskursssia.

”Suurelle yleisölle” lukion näkyvyyttä on pidetty yllä välittämällä tiedotteita sekä paikalliselle että alueelliselle medialle ja sosiaaliseen mediaan. Viime vuosina on pyritty osallistumaan erityisesti kilpailuihin (luonnontieteet, yhteiskunnalliset teemat, kielet, kirjoituskilpailut ym.), joista saataisiin paitsi opetuksellista antia myös näkyvyyttä. Lisäksi viime vuonna aloitettu alumnitoiminta tuo näkyvyyden lisäksi myös kontakteja paikallisiin toimijoihin.

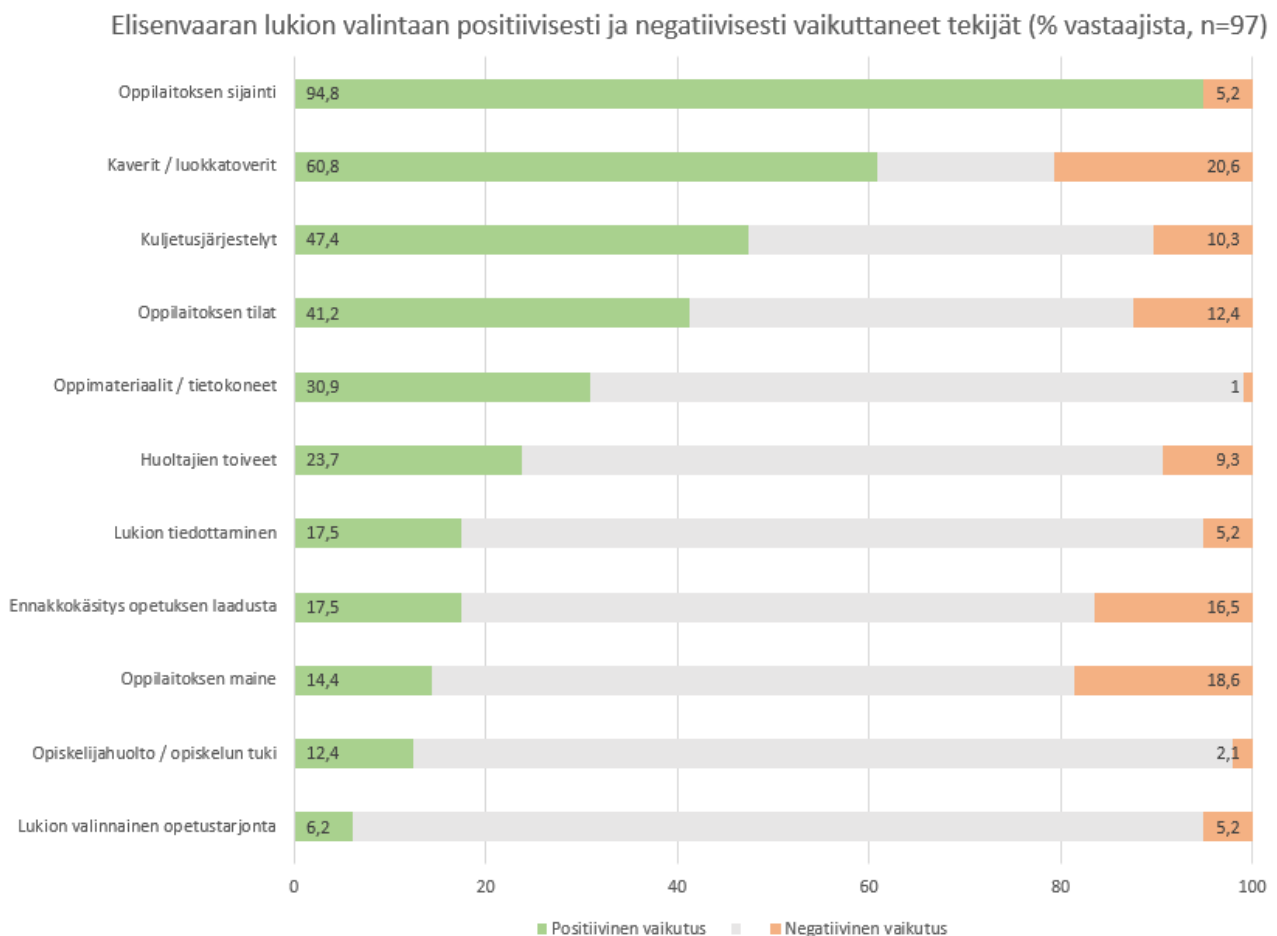
Lukiolla ei ole erillistä markkinointisuunnitelmaa tai -budjettia. Toimintaa on koordinoitu opinto-ohjaajan ja rehtorin toimesta ja yhdelle opettajalle maksetaan lukioresurssitunneista korvaus sosiaalisen median ylläpidosta ja tiedottamisesta. Kuluvana lukuvuotena on otettu lukion opiskelijamäärä ja tiedottamisen terävöittäminen kehittämisen painopistealueeksi. Markkinoinnin osalta on lisätty kotisivujen informaationvälitystä hakijoille, aloitettu esittelyvideon kuvaukset ja tehty opiskelijakysely tiedotuksen kehittämisen pohjaksi. Tulevan kalenterivuoden talousarvioon on varattu lisäystä ulkoisen tiedotuksen tarpeisiin.

Opiskelijoiden näkemykset lukiovalintojen perusteista

Elisenvaaran lukiossa toteutettiin syyslukukauden alussa 2024 kysely opiskelijoille siitä, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet opiskelijoiden jatko-opintovalintoihin 9. luokalla. Kysely toteutettiin nimettömänä ja vastauksia saatiin 97 kpl, eli n. 90 % lukiolaisista jätti vastauksen. Kysely oli sisällöltään ja tavoitteiltaan laajempi kuin valtuustoaloitteen teemat, mutta osia siitä voidaan käyttää taustatietoina myös tässä yhteydessä.

Seuraavassa tämän selvityksen kannalta keskeiset osat kyselystä.

Kahdessa kysymyksessä selvitettiin sitä, mitkä tekijät olivat vaikuttaneet positiivisesti siihen, että opiskelija oli valinnut Elisenvaaran lukion ja mitkä tekijät olivat vaikuttaneet päätökseen negatiivisesti (eli lukioon oli tultu näistä seikoista huolimatta). Vastaukset on koottu oheiseen taulukkoon:

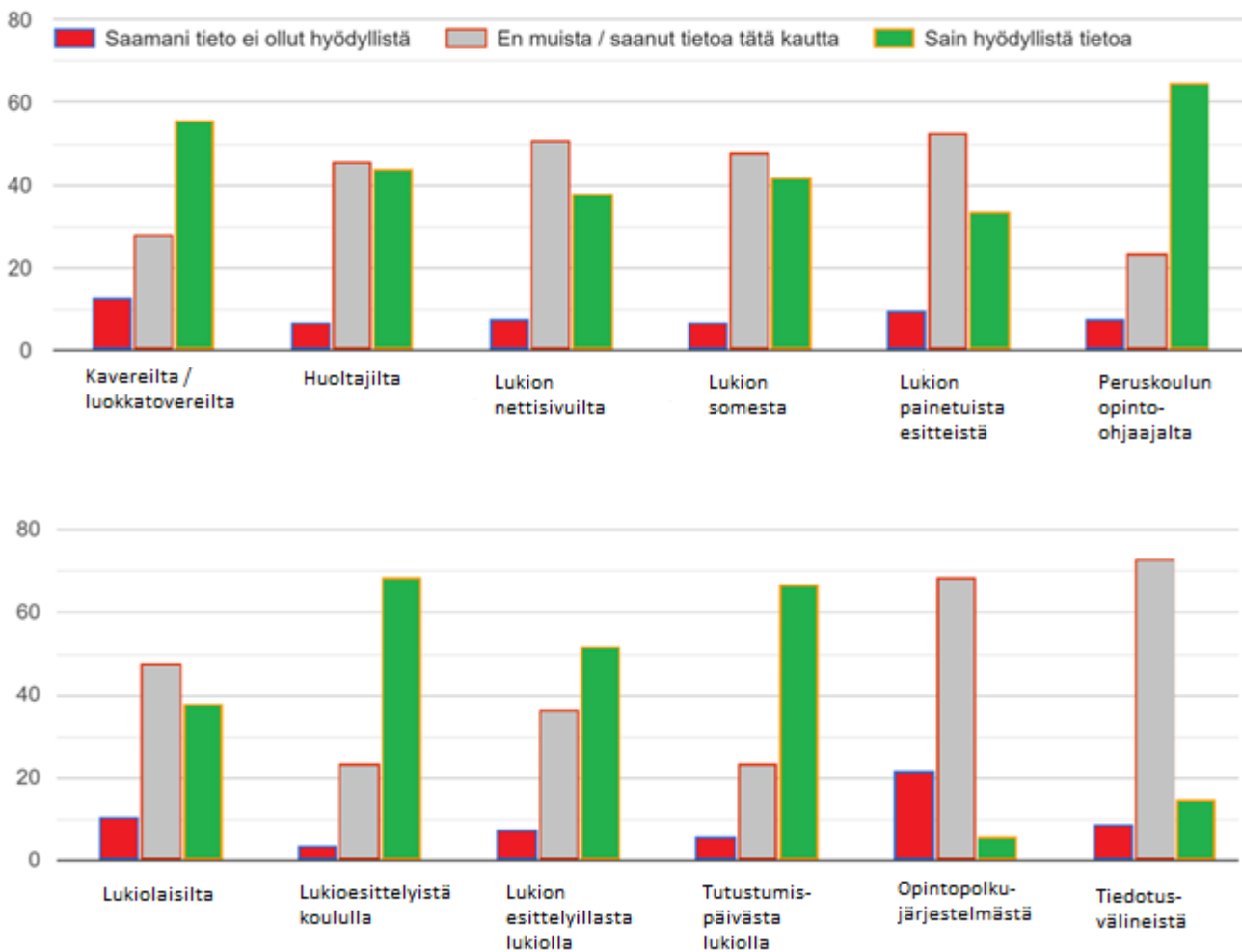
Kannattaa huomioida, että vastaajat edustivat eri ikäluokkia. Esimerkiksi käsitykseen oppilaitoksen tilojen laadusta ja maineesta ovat voineet vaihdella sen perusteella, onko oppilaitokseen tutustuttu väistötalokautena vai sen jälkeen. Kuten yksi vastaaja totesi tarkentavassa sanallisessa osiossa: *”Maine on huono vanhan koulurakennuksen vuoksi vain”* ja joitain muitakin vastaavia kommentteja esiintyi. Kyselyn perusteella on kuitenkin selvää, että mielikuvaa Elisenvaaran lukiosta olisi tarpeen kohentaa.

Toinen keskeinen osio lukion markkinoinnin kannalta on kysymys siitä, mitä kautta lukiolaiset saavat tai kokevat saavansa tietoa lukiovalintojensa pohjaksi. Kavereilta saatujen vaikutteiden lisäksi tässä osiossa korostuvat erityisesti henkilökohtaiset tutustumismahdollisuudet (peruskoulujen opinto-ohjaajien antama tieto, vierailut peruskouluilla, lukioillat ja mahdollisuus vierailulla lukiolla). Näihin on toki Elisenvaarassa panostettukin, joten se saattaa vaikuttaa kokemukseen.

Oman ikäryhmän nuorten ja huoltajien koettiin antaneen melko paljon hyödyllistä tietoa, joskin oman ikäryhmän nuorten osalta myös hyödyttämäksi koetun tiedon määrä oli varsin suuri. Sosiaalisen median merkitys on henkilökohtaisia kohtaamisia vähäisempi, mutta hieman korkeampi kuin painettujen esitteiden tai lukion nettisivujen. Kaikkein vähiten lukiolaisiin näyttävät vaikuttavan perinteiset tiedotusvälineet ja viralliset lähteet, kuten Opintopolku-järjestelmä.

Varovaisena johtopäätöksenä voisi todeta, että perinteinen media tai aktiivista tiedonhaku vaativat järjestelmät eivät toimi lukion markkinoinnissa yhtä hyvin kuin mahdollisuus henkilökohtaiseen kohtaamiseen. Toki kiinnostus lukiota kohtaan pitää ensin herättää, ennen kuin henkilökohtainen kohtaaminen tiedon jakamiseksi edes pääsee toteutumaan.

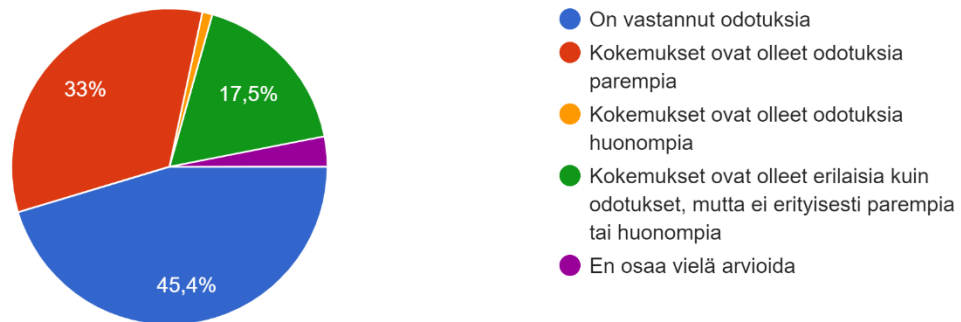
Millaista kautta saamasi tiedon koit hyödylliseksi, kun suunnittelit lukiovalintaasi?

Kolmas kyselyn osa-alueista, joihin kannattaa kiinnittää huomiota, on opiskelijoiden kuva opiskelusta Elisenvaaran lukiossa lukiovalinnan jälkeen:

Onko opiskelu Elisenvaarassa vastannut odotuksia, joita ennen lukiota oli?

97 vastausta

Elisenvaaran lukion valinneista ehdoton enemmistö on kokenut lukiovalinnan vastanneen odotuksia tai olleen erilainen, muttei odotuksia huonompi (62,9 %). Kolmasosa arvioi lukion odotuksia paremmaksi. Nämä tulokset ovat toki hyviä, mutta tiedottamisen kannalta on syytä miettiä, miten Elisenvaaran lukion hyvät puolet saataisiin paremmin esiin jo ennakkoon. Tiedottamisen tehostamiselle ja positiivisemmän kuvan luomiselle lukiosta on siis selvästi tarvetta.

Painotusvaihtoehdot

Elisenvaaran lukiossa on ajoittain keskusteltu lukion erikoistumisen mahdollisesti tuomista eduista ja haitoista. Toistaiseksi lukiota on pyritty kehittämään siten, että se tarjoaisi mahdollisimman monenlaisille opiskelijoille mahdollisuuksia painottaa opintojaan. Kokoluokkaansa nähden Elisenvaaran lukiossa onkin varsin paljon painotusmahdollisuuksia, johtuen esimerkiksi yhteistyöstä Turun seudun lukioiden etäenkaan, Turun iltalukion ja Eiran aikuislukion kanssa.

- Erillisenä oppiaineena valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisen liikunnan lisäksi on mahdollista suorittaa kilpaurheilijoille suunnattu lajikohtaisen liikunnan oppiaine, (8 op), jonka valitsee n. 10 opiskelijaa vuosittain.
- Toinen Elisenvaaran lukion koulukohtainen oppiaine on yrittäjyys ja yhteiskunta, johon kuuluvat vuorovuosina toteutettavat yrittäjyyden ja vapaaehtoistyön kurssit ja tänä vuonna kokeiluna alkava sijoituskurssi.
- Kolmas koulukohtainen oppiaine on teatteri-ilmaisu, jonka opetus mahdollistaa myös teatteridiplomin toteuttamisen lukiossa. Teatteri-ilmaisun lisäksi lukiodiplomin suorittaminen on mahdollista myös liikunnassa, kuvataiteessa, musiikissa ja periaatteessa myös mediassa. Diplomien suorittaminen edellyttää myös riittävää määrää valinnaisten kurssien toteutumista näissä aineissa.
- Neljäs koulukohtainen oppiaine on tietotekniikka, jota kaikille opiskelijoille suositellaan opiskeltavaksi ensimmäinen kurssi (2op), yhteensä valittavia kokonaisuuksia on neljä (8op), mutta valitettavasti viime vuosina valinnaisille kursseille on riittänyt opiskelijoita harvoin.
- Lisäksi koulukohtaisia valinnaisia opintojaksoja on useimmissa oppiaineissa.
- Kielistä on lähiopetuksena tarjottavien saksan, ranskan ja venäjän lisäksi mahdollista valita etäenkaan kautta espanja, italia ja suppeampina vaihtoehtoina kiina ja japani. Kiinaa lukuun

ottamatta näitä on myös viime vuosina opiskeltu. Lähiopetuksena on toteutunut saksan ja noin joka toinen vuosi ranskan ryhmiä.

Lukuvuonna 2021-22 järjesteltiin koulukohtaiset oppiaineet ja niitä lähellä olevat eri oppiaineiden opintojaksot painotuskokonaisuuksiksi. Tavoitteena oli aluksi selkeyttää useista eri kokonaisuuksista koostuneita painotusvaihtoehtoja sekä opiskelijoiden tarpeita että ulkoista tiedottamista varten. Tästä on edetty siihen, että viime keväästä alkaen aloittavien opiskelijoiden valintoja ohjattiin heidän painotustoiveidensa kautta. Painotusvaihtoehtoja on viisi:

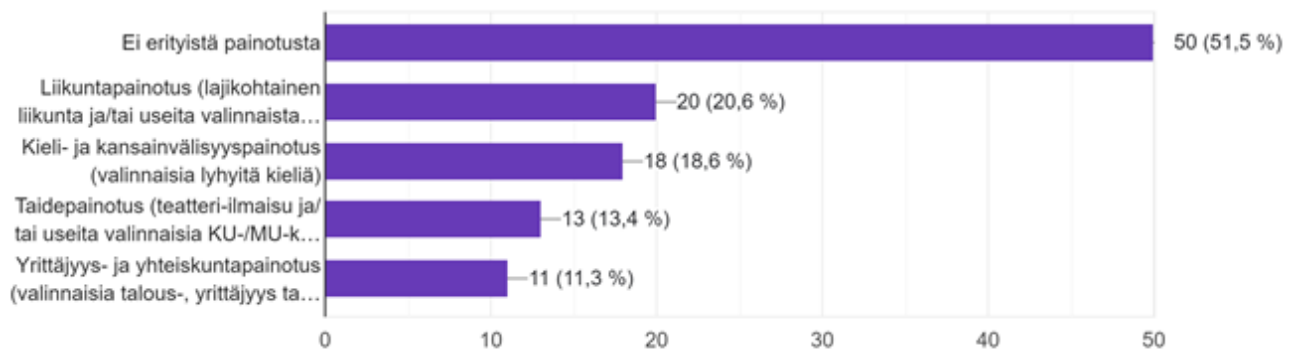
- Liikuntapainotus (lajikohtainen liikunta, liikunnan koulukohtaiset opinnot, liikuntadiplomi)
- Kieli- ja kansainvälisyypainotus (yksi tai useampi lyhyt kieli, kansainvälisyys- tai leirikoulukurssit)
- Taidepainotus (musiikin, kuvataiteen ja/tai teatterin koulukohtaiset opinnot ja diplomi)
- Yrittäjyys ja yhteiskuntapainotus (koulukohtaiset yrittäjyys- ja yhteiskuntaopinnot. mediadiplomi)
- Tiede- ja tekniikkapainotus (tietotekniikan oppiaineen ja teknologian/luonnontieteiden koulukohtaiset opinnot)

Painotusvaihtoehtojen tarkoituksena on tarjota riittävästi vaihtoehtoja eri tavoin suuntautuneille opiskelijoille, jotta tarve lähteä seutukunnalta erityislukioihin Turkuun ei nousisi kovin suureksi. Painotuksen voi valita lukion alkaessa, mutta opiskelija voi valita opintoja eri painotuksista ja muuttaa suunnitelmiaan lukion kestäessä. Painotus ei siis ole erityislinja, johon opiskelija hakeutuisi ja sitoutuisi.

Aiemmin käsitellyssä kyselyssä tiedusteltiin myös opiskelijoiden omia painotuksia (sitä, miten he ovat joko painottaneet tai suunnitelleet painottavansa opintojaan). Tiede- ja tekniikkapainotus puuttui kyselystä, sillä kahtena viime vuotena siihen liittyviä opintoja oli valittu niukasti. Vastanneista opiskelijasta noin puolet ilmoitti painottavansa opintojaan:

Olen painottanut / suunnitellut painottavani opintojani seuraavilla koulukohtaisilla opinnoilla:

97 vastausta

Opiskelijoiden painotukset siis hajaantuvat melko laajasti, mikä vastaa jokseenkin lukion opinto-ohjauksesta ja opettajilta saatuja kokemuksia. Esimerkiksi lajikohtaisen liikunnan aloittaa vuosittain n. 8–12 uutta opiskelijaa ja eri lyhyiden kielten opiskelusta kiinnostuneita on yleensä jokaisessa ikäluokassa ollut alle 10. Vuosittainen vaihtelu on kuitenkin suurta ja esimerkiksi tänä lukuvuonna yksittäisten kielten tai sijoittamisen kurssien opiskelijamäärät ovat selvästi suurempia kuin varsinaisten painottajien määrä. Toisaalta esimerkiksi tiede- ja tekniikkapainotukseen kuuluvat tietotekniikan kurssit saadaan tänä vuonna toteutettua toisin kuin edellisinä vuosina. Myös eri taideaineiden diplomien suorittajien määrät vaihtelevat vuosittain, mutta kovin suuresta määrästä ei ole koskaan kysymys.

Tämä tulos näyttyy lukion tähänastisen tavoitteen mukaisena. Eri tavoin opiskelijaan painottaville opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia ja painotuksia on mahdollista vaihtaa opintojen kuluessa. Lukion erikoistuminen olisi mahdollinen lähestymistapa, mutta riskinä on, että profiloituminen

yhteen erikoistumislinjaan veisi resursseja muilta painotusalueilta. Tämä voisi koskea sekä taloudellisia että opetusresursseja, eikä opiskelijoitakaan välttämättä riittäisi kaikille aiemmille painotusalueille, jos yhden ennalta valitun linjan opintoja suosittaisiin toteuttamalla ryhmät opiskelijoiden valinnoista riippumatta. Erikoistumisella voisi siis kaventaa mahdollisuuksia muiden oppiaineiden valinnaisuuden toteutumiselle ja vaikuttaa siten kaikkien lukion opiskelijoiden opiskelumahdollisuuksiin. Tämä voisi rajoittaa lukion monipuolisuutta ja karkottaa opiskelijoita yhtä paljon kuin tuoda uusia. Varsinkin opiskelijapohjan suhteellinen pienuus ja opiskelijoiden tavoitteiden suuri vaihtelu vuosittain puoltavat joustavia ja monipuolisia painotusmahdollisuuksia. Tästä syystä on toistaiseksi pidetty tarkoituksenmukaisena tarjota erilaisia painotusvaihtoehtoja yhden erikoistumislinjan sijaan.

Lukion opiskelijoiden ja henkilökunnan näkemysten kartoitus

Opiskelijakunnan hallitus otti kantaa ja kommentoi valtuustoaloitteista tehtyjä esityksiä kokouksessaan 26.9.2024. Markkinointiin liittyviin kysymyksiin tuli opiskelijoilta monipuolisesti kehitysehdotuksia: Opiskelijat mm. esittivät ehdotuksia sopivista sosiaalisen median alustoista ja some-kurssien tai somesta vastaavien opiskelijaryhmien kehittämistä. Painotuksia ja diplomien suorittamismahdollisuutta pitäisi tuoda voimakkaammin esille. Suoraa yhteydenpitoa yhtenäiskouluihin ja ysiluokkalaisiin pidettiin tärkeänä ja sitä pitäisi vielä lisätä. Erityisesti toivottiin opiskelumyönteistä tiedottamista: *”Luotaisiin kuvaa, että meidän lukiossa opiskelu on mukavaa ja että opiskelu on kannattavaa ja hyödyllistä jokaiselle.”*

Lukion erikoistumisen hyötyjen suhteen opiskelijakunta oli kriittinen: *”Mieluummin mahdollisuus painottaa erilaisia aineita, kuin vain yhteen aineeseen erikoistuminen. Yhteen aineeseen erikoistuminen saattaa karkottaa muut opiskelijat, jotka eivät ole kiinnostuneet erikoistuneesta aineesta. Jos koulumme erikoistuisi esimerkiksi musiikkilukioksi saattavat opiskelijat jotka eivät ole kiinnostuneet musiikista jättää meidän lukiomme kokonaan pois valintavaihtoehtoista.”*

Aiheesta on keskusteltu myös lukion opettajainkokouksissa 7.8.2024 ja 10.9.2024 sekä lukion kehitysryhmässä. Opettajakunnan käsityksen yleinen linja markkinoinnin osalta on ollut, että lukion hyviä puolia pitäisi tuoda terävämmin esiin – opiskelijoiden nykyinen hyvinvointi, mahdollisuudet ja kohtuullisen suuri tyytyväisyys eivät välttämättä välity riittävästi lukiovalintoja suunnitteleville tai heidän huoltajilleen. Toisaalta osa opettajista kokee, että varsinkaan somekampanjoihin osallistuminen ei ole opettajan työn ydintä ja kuluttaa liikaa ajallisia resursseja.

Lukion täsmällisempi erikoistuminen yhteen painotukseen ei herätä opettajakunnassa erityisen suurta innostusta. Mikäli erikoistumista lisättäisiin, vahvimpia painotusalueita olisivat tällä hetkellä yrittäjyys- ja yhteiskuntaopinnot tai lajikohtainen liikunta. Jos erikoistumislinjaa lähdettäisiin rakentamaan, ne voisivat toimia pohjana, mutta opiskelijapohja on niidenkin osalta varsin kapea ja etujen sijaan erikoistumisessa nähdään myös riskejä.

Sekä opettajien että opiskelijoiden kannanotoista voi päätellä, että toiveena on mahdollistaa edelleen monipuolisten painotusvaihtoehtojen tarjoaminen. Niiden merkitystä ja näkyvyyttä pitäisi korostaa edelleen niin opintovalintojen kuin markkinoinninkin osalta. Painotusvaihtoehtojen etuja erikoistumislinjoihin verrattuna tulisi myös avata esim. lukion esittelyilloissa ja lukioesittelyjen yhteydessä.

Valtakunnallinen tilanne ja alueellinen vertailu

Lukion erikoistumisesta puhuttaessa voidaan tarkoittaa monia eri tasoisia erikoistumistapoja.

Kevyimmillään erikoistuminen tarkoittaa sitä, että lukion opetussuunnitelmassa tarjotaan koulukohtaisia valinnaisia oppiaineita tai valinnaisia opintojaksoja. Näiden kautta lukiossa voi opiskella paikallisten painotusten mukaisia opintoja, jotka opiskelija valitsee osaksi normaaleja lukio-opintojaan. Tämän mallin

vahvuus on joustavuus – opiskelija saa valita yhden tai useamman koulukohtaisen oppiaineen opintoja lukio-opintojensa aikana tai olla valitsematta. Kaikki hakeutuvat lukioon yleislinjalle ja painottavat valintojaan halunsa mukaan opintojen aikana. Tämä on Elisenvaaran lukiossa tähän asti toteutettu linja, opetussuunnitelmasta löytyy neljä koulukohtaista oppiainetta (yrittäjyys ja yhteiskunta, lajikohtainen liikunta, teatteri-ilmaisu ja tietotekniikka) ja niiden lisäksi eri oppiaineissa yli 40 paikallista opintojaksoa, joita on ryhmitelty painotuskokonaisuuksiksi.

Lukioon on mahdollista perustaa erillisillä pääsyvaatimuksilla varustettu linja, jolla kuitenkin noudatetaan valtakunnallisia lukion opetussuunnitelman perusteita. Tällöin opiskelija siis opiskelee samat pakolliset ja valtakunnalliset opinnot kuin muissakin yleislukioissa, mutta painottaa koulukohtaiset valinnaiset opinnot ennalta valitun linjan mukaisesti. Esimerkkeinä tämänkaltaisista järjestelyistä ovat esim. Liedon lukion kansainvälinen linja ja Novidan Loimaan lukion urheilulinja. Elisenvaarassa toimiviin painotuksiin verrattuna erona ovat lähinnä erillinen hakeutuminen linjalle ja siitä seuraavat käytännön opetusjärjestelyt. Esimerkiksi Novidan urheilulinjalla Loimaalla urheiluvalmennukseen osallistumisesta opiskelija saa 14 opintopistettä, kun Elisenvaarassa vastaavaa lajikohtaista liikuntaa saa suorittaa 8 opintopistettä ja lisäksi on tarjolla 4 opintopisteen verran koulukohtaisia liikunnan opintojaksoja ja diplomikurssi (2 op). Malli mahdollistaa erikoislinjan opintojen tehokkaamman suunnittelun, kun opiskelijaryhmän on vakiintunut mutta rajaa opintojen painottamisen tarkemmin yhteen osa-alueeseen.

Kolmas ja pisimmälle viety erikoistumismalli on lukioilla, jotka ovat saaneet erityisen koulutustehtävän. Niiden erityislinjoilla noudatetaan yleislukioista poikkeavaa opetussuunnitelmaa, eli pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten kurssien määrä on vähäisempi ja erikoistumisaineita opiskellaan laajemmin. Näitä lukioita on koko maassa 75, ja ne sijaitsevat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta kaupunkikeskuksissa. Erityisen koulutustehtävän saaminen edellyttää hakumenettelyä ja sen saamisen ehtona on ollut mm. jo olemassa oleva ja riittävän suosituksi osoittautunut painotuslinja, riittävä väestöpohja sekä laajempi yleinen (valtakunnallinen) tarve erityistehtävälle. Nämä lukiot ovat niitä, joita yleisesti kutsutaan erityislukioiksi, esim. urheilu- ja musiikkilukiot. Kannattaa huomata, että suurin osa näidenkään lukioiden opiskelijoista ei yleensä opiskele erityislinjalla vaan yleislinjalla. Varsinais-Suomessa toimii tällä hetkellä 6 lukiota, joilla on erityinen koulutustehtävä (niiden lisäksi on Turun Steinerkoulun lukio, jonka koulutuksenjärjestäjä kuitenkin sijaitsee Lahdessa). Erityistehtävän saaneet lukiot sijaitsevat kaikki Turussa ja kuuluvat suurten lukioiden joukkoon. Vuoden 2017 hakukierroksella esimerkiksi Loimaan lukion (Novida) oli hakemassa erityistehtävää luonnontiedepainotukselleen ja Kaarinan lukio kahdellekin eri painotukselle, mutta niitä ei myönnetty. Määrä ei ole vuoden 2017 jälkeen lisääntynyt, joskin joitain muutoksia on erityislukioiden listassa tapahtunut oppilaitosten nimien muuttuessa tai oppilaitosten yhdistyessä.

Erillisellä sisäänotolla varustettuja painotuslinjoja, jotka kuitenkin noudattavat valtakunnallista opetussuunnitelmaa, on tai on ollut aiemmin mainituissa Loimaan, Kaarinan ja Liedon lukioissa. Kaarinan lukiossa musiikkiteatterilinja oli aiemmin erillisenä hakukohteena, mutta tästä luovuttiin 2021. Toisesta Kaarinan lukion erillisestä painotuslinjasta (focus-linja) oli yhteishakukohteena luovuttu jo aiemmin. Myös Loimaan lukiossa on luovuttu toisesta yhteishaussa olleesta painotuslinjasta (luonnontiede). Säskylän, Kaarinan ja Raision lukioissa on painotettuja linjoja, mutta ne eivät ole erillisiä hakukohteita, vaan niihin hakeudutaan vasta opintojen kuluessa. Ne toimivat siis samoilla periaatteilla kuin Elisenvaaran lukionkin painotukset, joskin painotusvaihtoehtoja on vähemmän ja ne ovat laajempia kuin Elisenvaarassa. Kaikissa seudun lukioissa ei ole katsottu tarpeelliseksi painotuksen toteuttamista erillisen linjan tai painotuskokonaisuuden kautta. Esimerkiksi Kosken ja Someron lukioissa ei tällaisia linjoja ole, vaikka niilläkin on tuki omia painotuksiaan koulukohtaisten opintojaksojen kautta.

Ensisijaiset hakijat eräissä lähiseudun lukioissa, joissa on tai ollut painotettu linja yhteishaussa						
		2024	2023	2022	2021	2020
Liedon lukio						
	Yleislinja	70	45	39	42	57
	Kansainvälinen linja	29	18	12	12	9
	YHT	99	63	51	54	66
Kaarinan lukio						
	Yleislinja	126	87	87	105	72
	Musiikkiteatterilinja	-	-	-	-	1-4
	YHT	126	87	87	105	73-76
Novida, Loimaan lukio						
	Yleislinja	57	48	48	48	42
	Luonnontiedelinja	-	1-4	6	6	12
	Urheilulinja	9	12	18	9	15
	YHT	66	61-64	72	63	69

(Lähde: Opetushallinnon tietopalvelu, vipunen.fi)

Toimenpide-ehdotukset ja niiden vaikutukset

Selvityksen pohjalta lukiossa ehdotetaan toteutettavaksi seuraavia toimia valtuustoaloitteiden teemoihin liittyen.

Markkinointisuunnitelma laaditaan ja aletaan toteuttaa sitä. Markkinointisuunnitelmaa aletaan laatia välittömästi yhdessä lukion henkilökunnan, kunnan kehittämispäällikön ja mahdollisesti ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. Markkinointisuunnitelman toteutus alkaa jo kevätlukukaudella 2025 talousarvioon varattujen määrärahojen puitteissa. Vuoden 2026 talousarvioon eritellään markkinoinnin tarpeet erikseen.

Lukion painotuksia kehitetään nykyisen 4-5 painotuskokonaisuuden pohjalta, eikä valita yhtä painotus- tai erikoistumislinjaa. Linjojen määrää voidaan kuitenkin vähentää ja mahdollisesti yhdistellä nykyisestä viidestä. Painotuskohteiden määrää ja sisältöjä täsmennetään lukion opetussuunnitelmaan tehtävillä muutoksilla ja eri painotuksia korostetaan nykyistä näkyvämmiin lukion markkinoinnissa (tuodaan myös osaksi markkinointisuunnitelmaa) ja opiskelijoiden opintovalintoja suunniteltaessa. Valitun linjan vaikutuksia arvioidaan 2-3 vuoden aikaperspektiivillä.

Valtuustoaloitteessa mainittua erityistehtävää ei lähdetä hakemaan. Jos haluttaisiin erikoistua, se tulisi tehdä perustamalla valtakunnallisen opetussuunnitelman mukainen painotuslinja erillisellä sisäänotolla. Tällöin taloudelliset vaikutukset jäisivät kohtuullisiksi. Lukion näkökulmasta katsotaan kuitenkin monipuolisten painotuslinjojen tarjoaminen opiskelijoita houkuttavammaksi vaihtoehdoksi.

Lukion vetovoimaisuuden lisäämiseksi laaditaan laajempi selvitys ja sen pohjalta suunnitelma opiskelijamäärään vaikuttavista tekijöistä, huomioiden muutkin mahdollisuudet kuin erikoistuminen, esim. vieraskielisten ja/tai ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden opiskelumahdollisuuksien lisääminen, korkeakoulu yhteistyön lisääminen ja alueellinen yhteistyö opetustarjonnassa sekä seudun muiden lukioden että perusopetuksen kanssa. Jälkimmäistä kokeillaan tällä hetkellä mm. Kosken ja Someron lukioden kanssa erityisopetuksen osalta ja Yläneen yhtenäiskoulun kanssa yhteisopettajuutta ja etäyhteyksiä hyödyntäen.